

Список літератури:

1. Малицький А.А. Ефективність системи управління підприємствами роздрібною торгівлі нафтопродуктами//Донецьк, 2010р., с. 43-50.
2. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 2-ге видання доповнене і перероблене. – К.: Алерта, 2007.–954с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / Офіційний вісник України, 2010, № 92 (10.12.2010) (частина 1), ст. 3248.
5. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти. Наказ, Інструкція, від 20.05.2008 № 281/171/578/155

Ананська М.О.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ПІДТРИМКИ БЮДЖЕТУВАННЯ ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

У сучасних умовах поліпшення стану економіки України неможливе без реформування системи управління на рівні підприємств. Ефективна діяльність промислових підприємств в ринковому середовищі неможлива без впровадження новітніх технологій управління, які сприяють підвищенню ефективності та результативності функціонування підприємств та відповідають світовим стандартам.

Однією з динамічних управлінських технологій управління розвитком підприємства є бюджетування. Бюджетування засноване на виконанні, поєднанні та гармонізації всіх функцій управління, з метою ефективного впливу на формування активів і пасивів, доходів, витрат і фінансового результату діяльності підприємства, руху грошових коштів по центрах відповідальності, щодо досягнення поставленої мети з урахуванням впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

Розробка та впровадження бюджетування дозволяє досягти позитивних організаційних і фінансових результатів за рахунок підвищення точності виробничого і комерційного планування, виявлення причин відхилень фактично отриманих результатів від планових, і створення основи для розробки адекватної системи мотивації персоналу. При цьому процес розробки бюджетної моделі є достатньо трудомістким і тривалим. Крім того, бажано, щоб положення одержаної моделі відповідали іншим інструментам управління на підприємстві.

Таким чином, виникає потреба в розробці або виборі, серед існуючих, автоматизованої системи бюджетування, що дасть можливість впровадження якісного бюджетування на підприємстві. Автоматизація бюджетування є одним з основних відповідальних етапів бюджетування.

На ринку програмних продуктів України представлено багато інформаційних систем з бюджетного управління підприємством – автоматизованих систем бюджетування (АСБ), вітчизняних та зарубіжних розробників. Але наявні програмні продукти різко відрізняються між собою і не завжди відповідають вимогам щодо АСБ.

АСБ являє собою електронну фінансову модель підприємства у вигляді взаємопов'язаних бюджетів, які формують головні бюджети доходів і витрат, руху грошових коштів та прогнозний баланс. Такі моделі дозволяють не тільки планувати потоки коштів по кожному центру фінансової відповідальності і порівнювати їх з фактичними даними, а й аналізувати, яким чином поточні та майбутні зміни показників змінять фінансовий стан підприємства.

АСБ повинна складатися з наступних функціональних блоків:

- фінансової структури;
- системи бюджетів (бюджетної структури);
- регламентів бюджетного управління;
- засобів для роботи з системою бюджетів (додаткові функції для організації колективної роботи, редактор звітів та ін.);
- засобів для імпорту даних з однієї облікової системи в іншу.

На першому етапі складається ієрархія центрів фінансової відповідальності (ЦФВ). Основою для створення фінансової структури, перш за все, є організаційна структура підприємства. Проте не завжди організаційна структура найкращим чином відображає процес формування фінансового результату, оскільки прибуток приносять не підрозділи, а діяльність.

Другий етап робіт пов'язаний з розробкою набору і структури зведених, функціональних і операційних бюджетів. При цьому використовуються тільки ті об'єкти вихідних потоків, які можна зміряти в натуральній або вартісній оцінці. Як правило, це товарно-матеріальні цінності і фінансові потоки.

Розробка регламентів бюджетного управління виражається в створенні 3 документів: «Регламент бюджетного планування», «Регламент виконання бюджетів» і «Регламент фінансово-економічного аналізу».

У моделюванні повинні брати участь як фінансовий директор, так і інші співробітники, що займаються складанням і виконанням бюджету. Оскільки дані для контролю та аналізу надходять з інших інформаційних систем, то будь-яка АСБ повинна мати засоби для організації колективної роботи на підприємстві, а також бути сумісною з іншими обліковими системами підприємства з ціллю автоматизованого імпорту даних для цілей бюджетування.

З позиція означеного, всі АСБ можна поділити на 5 груп:

- 1 група – індивідуально розроблена АСБ для підприємства;
- 2 група – уніфіковані АСБ, що забезпечують автоматизацію всіх елементів бюджетування;
- 3 група – типові АСБ, що забезпечують автоматизацію більшості елементів бюджетування;
- 4 група – фрагментарні АСБ, що забезпечують автоматизацію деяких елементів бюджетування, та не дають можливості проведення комплексного бюджетування;
- 5 група – АСБ на основі Microsoft Excel.

Індивідуальна АСБ розробляється безпосередньо для конкретного підприємства. Така система дозволяє у повній мірі здійснювати бюджетування на підприємстві, відповідає всім його особливостям, є адаптованою до процесу організації діяльності підприємства та сумісною з усіма обліковими системами. Такі АСБ використовують підприємства з розгалуженою територіальною структурою або більшою кількістю центрів відповідальності. Але, розробка програмного продукту є не завжди доцільним, у зв'язку з великою вартістю таких систем.

Тому, можна використовувати уніфіковані або типові програмні продукти представлені на ринку.

До уніфікованих АСБ (2 група) відносяться програмні продукти: BPlan, Prophix, Comshare MPC, BusinessBuilder Application – PlanDesigner, Business Studio, Oracle Financial Analyzer, «Успех +», Oracle Financial Analyzer (OFA); Hyperion Pillar; Adaytum e.Planning Analyst; EPS Prophix Budgets, EPS Prophix Enterprise; Comshare MPS. Програмні продукти даної групи в більшій мірі відповідають потребам підприємств, оскільки забезпечують автоматизацію всіх елементів бюджетування, як управлінської технології, повністю охоплюють усі напрями діяльності, формують необхідне інформаційне забезпечення та інше. Найбільше відповідають потребам підприємств.

До типових АСБ (3 група) відносяться програмні продукти: Модуль «Управління бюджетом», VJet, Инталёв: Бюджетное управление, Active Planner (ERA Budgeting), Megapolis: Бюджетирование. Програмні продукти даної групи забезпечують автоматизацію більшості елементів бюджетування, але створені як типові. В зв'язку з цим необхідне пристосування даних програмних продуктів до специфіки діяльності підприємств, що вимагає значних витрат часу та фінансових ресурсів. Обмеженість ресурсів підприємств робить такі програмні продукти менш прийнятними. Відповідають потребам підприємств, але потребують доопрацювання.

До фрагментарних АСБ (4 група) відносяться: «Бюджетирование и контроллинг», «Красный директор», SAP/R, КИС: бюджетирование, Hyperion Pillar, ИНЭК/Бюджетирование, «Альт инвест», Corporate Planner, Project Expert. Програмні продукти даної групи забезпечують автоматизацію деяких елементів бюджетування, та не дають можливості проведення комплексного бюджетування. В доопрацьованому вигляді до потреб підприємств такі програмні продукти необхідно розглядати як принципово нові, що робить їх неприйнятними для підприємств у тому вигляді, в якому вони представлені на ринку. Відповідають потребам підприємств, але носять фрагментарний характер та потребують значного доопрацювання.

В якості найпростішої та дешевої АСБ (5 група) часто використовується програма на основі Microsoft Excel, яка дозволяє вводити будь-які формули, будувати взаємозв'язки і прогнози. Крім того, в цю програму можна імпортувати інформацію з більшості облікових систем, а також текстові файли, що полегшує введення даних. Але у бюджетування Excel є серйозні недоліки. У цій системі досить складно працювати колективно (два співробітника не можуть одночасно працювати з файлом), консолідувати дані потрібно вручну (виникає велика кількість помилок і невідповідностей), рівень доступу до даних практично не розмежовані (данні доступні всім користувачам), функції захисту даних від виправлень відсутні, низька продуктивність (при редагуванні необхідно не тільки відкривати всі документи, з якими пов'язаний бюджет, а і після кожної зміни заново розраховувати показники), прогнозування при великому масиві даних утруднено. Використання такої системи достатньо розповсюджено та рекомендовано для підприємств малого бізнесу.

Таким чином, при впровадженні бюджетування перед підприємствами стоїть проблема щодо вибору АСБ, але треба завжди враховувати що бюджетування базується на принципах економічності і раціональності.

Список літератури:

1. Системи автоматизації бюджетування підприємств // Фінансовий директор. – № 2 (лютий). – 2003р. – Режим доступу: <http://alls.in.ua/40987-sistemi-avtomatizaci-byudzhetuвання-pidpriehmstv.html>